

T.C.
DİYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
BELEDİYE KURALLARI YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmelik, yerel hizmetler yönünden uygulanmasına gerek görülen kuralları ve bu kuralların uygulanmasını sağlamaya yönelik müeyyideleri belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

Gerekçe

MADDE 2- (1) Esas itibarıyla kamu hizmetlerinin temel amacı, vatandaşlarımızın yaşam biçimini iyileştirmek ve onların refah düzeyini artırmaktır. Belediyeler de bir kamu kurumudur. Dolayısıyla belde halkının yaşam standardının yükseltilmesi, kentte nizam ve intizamın sağlanması, beldenin ve belde halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarının temin edilmesi, esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanması ve korunabilmesi için belediye emir ve yasakların konulması kaçınılmazdır. Bu yönetmelik yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak 5393 sayılı Belediye Kanununda ve mer-i mevzuat hükümleri dairesinde belediyelere verilen görevleri yerine getirilmesinde belediye zabıtası görevlileri ile diğer belediye görevlilerinin yetki alanlarında işlenen kabahat karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türlerinin belirlenmesi, takibinin yapılabilmesi, sonuçlarının izlenebilmesi, belirlenen emir ve yasalara uyulup uyulmadığının denetlenebilmesi ve yaşanılabilir bir ortam oluşturulabilmesi amacı ile hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, Büyükşehir Belediyesi görev, yetki ve sorumluluğunda bulunan yerleri kapsar.

Hukuki dayanak

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelik, 5393 Sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine, 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 1608 Sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanununun 1 nci maddesi, 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi, 1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 266. maddesi, 9207 Sayılı İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik, 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve Yönetmeliği, Cumhurbaşkanlığının 23.02.2022 tarihli ve 5210 sayılı kararı ile 24.02.2022 tarihli ve 31760 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ile belediyelere görev yükleyen diğer mevzuatlara dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 5- (1) Bu Yönetmelikte geçen aşağıdaki terimlerden,

- a) Belediye: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesini
 - b) Belediye Meclisi: Diyarbakır Büyükşehir Belediye Meclisini,
 - c) Belediye Encümeni: Diyarbakır Büyükşehir Belediye Encümenini,
 - ç) Belediye Zabıtası: Diyarbakır Büyükşehir Belediye Zabıtasını,
 - d) AYKOME: Alt Yapı Koordinasyon Merkezini,
 - e) UKOME: Ulaşım Koordinasyon Merkezini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Genel Kurallar

Günlük yaşam ve temizlik ile ilgili kurallar

MADDE 6- (1) Günlük yaşam ve temizlik ile ilgili emir ve yasaklardır:

a) Belediyelerce belirlenen çöp kaplarına çöp kapsamına girmeyen maddeleri atmak,

1) Çöp ve süprüntü kapsamına girmeyen maddeler;

a) Her türlü inşaat artıkları, taş, tuğla, molozlar, kereste, demir malzeme ve atıkları.

b) Evlerden çıkacak kereste ve odun parçaları.

c) Bilumum imalathane ve fabrika artıkları.

ç) Tamir edilen yol artıkları, yol çamur ve molozları.

d) Budanan, kesilen ve kırılan ağaçlar, ağaç dalları, park, bahçe, sebze ve meyve bahçesi atıkları, kalorifer, kül ve cürufları.

2) Çöp ve süprüntü kapsamına giren maddeler;

a) Mutfak ve yemek artıkları,

b) Bilumum konserve, yağ tenekeleri, ilaç kutu ve şişeleri, cam parçaları, plastik kutu, kova, küçük bidon vb. maddeler,

c) Elektrik süpürgesi artıkları, süpürge artık ve süprüntüleri, her türlü kâğıt, mukavva kutu ve parçalar,

ç) Ev dikiş artıkları, paçavra ve bezler,

d) Ağaç yaprakları, yol ve caddelere pisleyen hayvan pislikleri,

e) Daimi ve geçici Pazar yerlerinin süprüntüleri ve hal çöpleri,

f) Sahipsiz her türlü hayvan leşleri,

b) Çöp ve süprüntü ile ilgisi olmayan bilumum atıkları, çöp ve süprüntü kavramı içine girmeyen malzeme ve imalat atıklarını, her müessese kendi imkânları ile temizleyip toplamaya ve belediyeye ait çöp imha sahalarına taşımaya mecbur olup, bu yükümlülükleri yerine getirmemek,

c) Özel hukuk kişileri ile kamuya ait binaların, abidelerin, yeraltı ve yerüstü geçitlerinin yüzlerini, duvarlarını ve cadde, sokak ve tretuvarları, yağlı boya, katran, spreyci boya vs. ile karalamak, şekil çizmek, tahrip etmek ve kirletmek,

ç) Çevreyi rahatsız edecek, kirletecek veya kötü koku neşredecek şekilde herhangi bir madde sermek, dökmek, kurutmak ve taşımak,

d) Çok katlı bina ve apartmanlarda çöp torbası ve benzeri türden atıklar ile bilumum eşyaları merdiven boşluklarına bırakmak,

e) Belediyece belirlenen noktalar dışına çöp dökmek ve çöp dökme noktalarına belirlenen saatler haricinde çöp bırakmak,

f) Temizlik aracı geliş saatine kadar çöpünü naylon poşet içinde veya kapalı kaplar içinde muhafaza etmemek,

g) Cadde, sokak, park, otogar ve benzeri yerlerde bulunan çöp kutularına iş yeri ve evlerden çıkan çöpleri atmak,

ğ) Her ne amaçla olursa olsun çöpleri dağıtmak, karıştırmak ve bunlardan atık toplamak,

h) Ambalaj atıklarını ayrıştırmadan ortama atmak, belediyenin ambalaj atığı toplama sistemine vermemek,

ı) İş yerinde çöp koymaya uygun çöp kabı bulundurmamak,

i) Her türlü yıkımlarda, etrafı rahatsız edici toz ve toprakların etrafa yayılmasına mani olacak tedbir almamak,

j) Kirli ve yağlı kıyafetle kalabalık arasına girerek halkı rahatsız etmek,

k) Sokak, cadde, bulvar, meydan gibi yerlerde araç, halı ve benzeri şeyleri yıkamak,

l) Binalardan dışarıya çıkan soba borusu, baca, su akarı, kanalizasyon, fosseptik ve her türlü sanayi ve kirli sularının akıntı ve sızıntısına mani tedbir almamak, yağmur suyu borularını yağmur suyu kanalına bağlamayıp açıkta bırakmak,

m) Her türlü bina, inşaat ve iş yerlerinin temizliği yapılırken, atık suları ve kirliliğe sebep olabilecek şeyleri, zaruri hallerde en yakın kanal ızgarasına hortum vasıtasıyla akıtmak dışında, yaya kaldırımlarına atmak, taşımak, akıtmak ve bunları bertaraf etmemek,

n) Sokak ve caddelerdeki kanalizasyon ve baca menfezlerine, tıkayacak veya kötü koku çıkaracak maddeler atmak ve dökmek, kanalizasyon ve kanal temizliği için ruhsatsız baca açmak, kanal veya kanal bağlantısı yapmak,

o) Cadde üzerinde bulunan ev ve iş yerlerinin dış kısımlarının boyanması, tamiri veya temizlenmesi esnasında gelip geçenlerin üzerinin kirletilmemesi ve emniyetinin tehlikeye düşürülmemesi için lüzumlu koruyucu tedbirleri almamak,

ö) Her türlü bina çevre çit ve duvarı, parmaklık, ağaç ve benzeri yerlere; çamaşır, yün, halı vesaire şeyleri asmak, kurutmak ve sermek,

p) Umumi çeşme, sebil ve havuzlardan motorlu ve motorsuz araçlarla veya hortumla kişisel kullanım amacıyla su almak, buralara atık atmak, çeşme etrafını kirletmek, zarar vermek, devamlı işgalde bulunmak ve bu yerlerde her çeşit eşya, taşıt aracı ve hayvan yıkamak,

r) Park, bahçe ve kavşaklardaki genel süs havuzlarına girmek, bu havuzların suyunu almak, buralara her türlü atık atarak kirletmek,

s) Şehir içerisinde el arabası, at arabası, kamyonet ve benzeri araç ve çuval ile hurda, atık, kâğıt ve benzeri maddeleri toplamak ve depo etmek,

ş) Her çeşit eşya, araç ve malzemenin yükleme, taşıma, boşaltma ve tamiri sırasında çevreyi kirletmek, çevreye rahatsızlık vermek, cadde, kaldırım ve benzeri yerleri tahrip etmek,

t) Umumi parklardaki anıt ve eserleri kirletmek veya tahrip etmek,

u) Binalarda üst kat dairelerden herhangi bir şekilde alt kattaki dairelere su, atık su ve benzeri sızıntısına meydan vermek,

ü) Apartman yönetimlerinin belirlediği gün ve saatlerin dışında halı, kilim ve benzeri silkelemek veya yıkamak,

v) Binaların kapı, pencere ve balkonlarından dışarıya sofra bezi silkelemek, çöp atmak, su dökmek ve bina yüzeyinden taşacak şekilde çamaşır asmak,

y) İş yeri, mesken, meydan, cadde, sokak, kaldırım, yol kenarı, park ve boş alanlarda; lastik, poşet, kâğıt, anız ve benzeri atık ve artığı yakarak çevreyi kirletmek ve rahatsız etmek,

z) Ev ve iş yeri tadilatlarından çıkan hafriyatları, bahçe temizliğinden çıkan dal, ot ve benzeri organik atıkları, cadde, sokak ve boş alanlara dökmek,

aa) Her türlü moloz, hafriyat ve katı atığı geri dönüşüm tesisleri, katı atık tesisleri veya belediye ve kamu kurumlarınca belirlenen döküm sahaları dışındaki alanlara dökmek,

bb) Sanayi atıkları ile çevreyi kirletmek,

cc) Resmi, özel kurum/kuruluş veya işletmelerin arıtma sistemlerini kullanmadan tehlikeli atıklarını çevreye direkt deşarj etmek,

çç) Yeşil alanlarda bulunan ağaç ve bitki çeşitlerinin köklerine zarar verecek maddeleri dökmek,

dd) Kaldırım, orta refüj ve parklardaki çimen, çiçeklerin üzerine oturmak, üzerinde yürümek, top oynamak, her ne şekilde olursa olsun yeşil alan ve ağaçlara zarar vermek,

ee) Her ne suretle olursa olsun çevreyi kirletmek,

ff) Parklarda yasak olan yerlerden geçmek,

gg) Belediyenin yetki ve sorumluluk alanında yapılan inşaat, inşaat tamir işlemleri ve yıkım işlemlerini tahta, bez perde ve benzeri malzeme ile çevirmeden yapmak, toz çıkarmak, moloz ve benzeri inşaat malzemesinin düşmesine meydan vermek, yollardaki ağaçlar ve mecralara, yer altı ve yer üstündeki nakil hatlarına zarar vermek, inşaat malzemelerini sokaklarda işlemek, kum, kireç ve benzeri şeyleri doğrudan inşaat alanına dökmek,

ğğ) Özel olarak imal edilmiş çöp kabı bulunan yerlerde, çöp ve atıkların ayrıştırılarak niteliklerine uygun bölümlere atmamak,

hh) İş yerinde üretilen çöp ve benzeri atıkların toplanması ve muhafazası için gerekli tedbirleri almamak ve atık suyun uygun bir şekilde tahliye edilmesini sağlayacak bağlantıyı bulundurmamak,

ıı) Yağışlardan dolayı iş yeri önlerinde biriken kar ve yağmur sularını temizlememek,

ii) Kamunun yararlandığı cadde, sokak, kaldırım, park, yeşil alan, yol kenarı ve boş alanlarda içki içmek, uzanmak ve uyumak,

jj) Kapalı ve açık alanlarda, bodrum ve benzeri yerlerde kolaylıkla yanabilen şeyleri biriktirmek, koku yapıcı maddeleri depo etmek, hurda eşyaları yakmak,

kk) Kamunun yararlandığı meydan, yol, kaldırım, yeşil alan, park, yol kenarı ve açık alanlarda tuvalet ihtiyacını gidermek ve bu suretle kirletmek,

ll) Sebze ve meyve bahçelerini lağım veya atık su ile sulamak,

mm) Hazır betonu taşıyan mikser araçlarının mikser içinde kalan betonu çevreye boşaltması, seyir halindeyken veya park yapınca yola, sokağa ve benzeri yerlere beton dökülmemesi için gerekli tedbirlerin alınmaması,

nn) Yanıcı, parlayıcı, patlayıcı ve benzeri tehlikeli madde taşıyan tanker ve araçların meskûn sahalar arasında boş veya dolu park edilmesi ve yerleri kirletmeleri,

oo) İş yeri bacalarını yılda en az bir defa temizletmemek,

öö) İş yeri faaliyetleri esnasında iş yeri dışında çalışma yaparak (mozaik, taşlama, mermer kesme, boya ve vernik atma ve benzeri işler) çevreyi kirletmek ve rahatsız etmek, yasaktır.

pp) Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla fabrika, fırın, han, hamam, pansiyon, otel, iş hanı ve apartmanlardaki bacalara siklon veya sulu filtre takılacak, bunlar devamlı surette çalışır durumda olacak ve bacalar çevre binalardan 2 (iki) metre yükseklikte olacaktır.

rr) Mermerci, oto yıkama ve yağlamacı ve benzeri iş yerleri, kullandıkları sularını belediyeden gerekli deşarj izni aldıktan sonra yağmur drenaj kanalına bağlamaları ve bu sular içindeki atıkların yağmur drenaj kanalının tıkanmaması için çökertme havuzları yaparak atıkların burada birikmesini sağlamaları, bu havuzlarda biriken çamur ve diğer atıkları sık sık temizleyerek belediyenin çöp toplama alanına götürmeleri, iş yerlerinin çevresindeki yerlere zarar vermeyecek şekilde iş yerinde gerekli tedbirleri almaları ve iş yerinin çevresini temiz tutmaları zorunludur.

ss) Tıbbi atık üreten hastane, sağlık ocağı, poliklinik ve benzeri yerler, tıbbi atıklarını, diğer atıklardan ayrı toplayarak ve bu atıklar için özel olarak yapılmış, üzerinde "tıbbi atık" yazılı torbaların içerisine koyarak, ağızlarını sızdırmayacak şekilde bağlamaları ve tıbbi atık aracı ile alınana kadar tıbbi atık konteynerinde muhafaza etmeleri zorunludur.

şş) Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile lokanta, pastane ve benzeri iş yerlerinde şehir şebekesine bağlı temiz su bulunacak ve bu tür iş yerlerinde çalışan elemanların üst, baş, kılık kıyafetleri düzgün ve temiz olacaktır.

tt) Sıhhi ve gayri sıhhi iş yeri ruhsatı alan iş yerlerinde çalışan bütün personelin çalışma esnasında iş önlüğü giymeleri ve şahsi temizliklerine özen göstermeleri zorunludur.

uu) İş yeri temizliği sıhhi ve fenni usullerle toz kaldırmadan ve iş saatleri dışında yapılacak ve iş yeri sürekli temiz bulundurulacaktır.

Huzur ve kamu düzeni ile ilgili kurallar

MADDE 7- (1) Huzur ve kamu düzeni ile ilgili emir ve yasaklardır:

a) İzinsiz sabit ya da gezici seyyar satıcılık yapmak,

b) Halkın huzur ve refahını bozacak fiil ve hareketlerde bulunmak,

c) Herhangi bir izin almadan kaldırım ve yollarda direk, levha ve benzeri şeyler dikmek,

- ç) Kamuya ait eski veya tarihi eser durumundaki yapılarda izinsiz ticari maksatlı veya maksatsız her türlü işgalde bulunmak,
- d) Belediyenin sorumluluğunda bulunan direk, lamba, levha, çeşme musluğu, çöp kutusu, reklam tabelası, bank, sabit ve hareketli alet ve edevat, kapı numarası ve benzeri aracı kırmak, bozmak, tahrip etmek, düşürmek, yer ve yönünü değiştirmek,
- e) Aydınlatma lambası, elektrik panosu, PTT kulübeleri ve benzeri kamu kurumlarına ait tüm mallara zarar vermek,
- f) Kamunun ortak kullanım alanları üzerine ilgili belediyeden izin alınmadan; trafo, kontrol paneli, otomatik para ödeme işlemi yapan banka ya da aracı kurum kulübesi-makinesi, ankesörlü telefon kabini, kart satış kabini ve benzeri şeyleri koymak ve bu alanlarda izinsiz organizasyonlar düzenlemek,
- g) Belediye mallarına her türlü zarar vermek (Belediye mallarına zarar veren 15 yaş altındaki çocukların velileri sorumludur.),
- ğ) Umumun kullanımına mahsus yol, meydan, kaldırım ve benzeri yerleri herhangi bir şekilde izinsiz olarak kapatmak, bu yerlerde çukur açmak, tümsek yapmak, çiçeklik ya da beton bariyer koymak, halat veya zincir çekmek gibi yöntemlerle yaya veya motorlu araç geçişlerini engellemek,
- h) İş yerinin sokak veya caddeye bakan yüzlerine yayaların geliş geçişine engel olacak şekilde çivi, çengel ve benzeri şeyler çakarak öteberi asmak, iş yeri önlerine ve kaldırımlara paspas, yolluk ve benzeri malzeme sermek ve atmak,
- ı) Park ve yeşil alanlarda her türlü motorlu ve motorsuz araçlar ile gezmek, işgal yapmak, konaklamak ve ticari faaliyette bulunmak,
- i) Belediye sınırları içinde izinsiz çadır ve reklam standı açmak, kermes düzenlemek, tır, panelvan ve benzeri araçlar ile ticari faaliyet göstermek,
- j) Yerli veya yabancı turistleri sözlü veya fiili davranışlar ile rahatsız etmek, ilgili kurumlardan tercümanlık belgesi olmadan ve turistlerin rızası dışında zorla tercümanlık yapmak, hanutçuluk yapmak,
- k) Kamunun yararlandığı cadde, sokak, meydan, park ve benzeri yerlerde vatandaşın izinsiz fotoğrafını çekmek,
- l) Belediyeden izin almadan seyyar fotoğrafçılık, resim, canlı müzik ve benzeri işleri yapmak,
- m) Kamunun yaralandığı alanlarda her türlü fal bakmak, dilek tutturmak, çekiliş ve şans oyunları düzenlemek,
- n) Açık alanlarda bulunan ve kamunun kullanımına sunulan bank, kanepeler ve benzerlerini oturma maksadı dışında kullanmak,
- o) Belediye yasaklanmış yerlerde aletli veya aletsiz spor yapmak, oyun oynamak,
- ö) İş hanı girişi, pasaj ve benzeri yerlerde geliş geçişi engelleyici her türlü işgale yol açmak,
- p) Apartman ve iş hanlarında çöp torbası ve benzeri şeyleri merdiven boşluğuna veya koridorlara koymak,
- r) Binaların caddeden görülecek kısımlarına çirkin manzara arz eden renk ve şekilde öteberi koymak, sucuk, pastırma ve benzeri gıda maddelerini asmak ve kurutmak,
- s) Umumun istifadesine mahsus yerlerde, parklarda, toplu taşıma duraklarında, cami ve diğer mabetlerin avlularında ve garlarda yatmak, fazla yer işgal etmek,
- ş) Kaldırım, yaya yolu ve meydanlarda tekerlekli kaykay ve patenle kaymak, havalı tüfekte atış talimi yaptırmak, bisiklet, motosiklet ve benzeri araçları kullanmak,
- t) Kamunun yararlandığı park, meydan ve benzeri yerlerde ticari maksatlı oyuncak araba, bisiklet vesaire çalıştırmak ve kiralamak,
- u) Meydan, cadde ve bulvarlarda bulunan bina ve iş yerlerinin gece ışıklandırmasını kent estetiğine uygun şekilde yapmamak veya ışıklandırma ile çevreye rahatsızlık vermek,

- ü) İş merkezi, alışveriş merkezi, pasaj, otopark, kapalı çarşı ve benzeri yerlerde ortak kullanım alanları, koridor, merdiven ve gelip geçişe ait yolları işgal etmek ve kapatmak,
- v) Satışa arz edilen, fiyatı ve ücreti belirlenmiş mal ve hizmetlerin satışa sunumundan kaçınmak,
- y) Hayrat çeşme ve tabii kaynaklardan ev ve inşaatlara su almak, araç, çamaşır ve benzeri yıkamak,
- z) Görgü ve nezaket kurallarına uymamak,
- aa) Yardım adı altında, derneklere veya kendi adına izin alınmadan dergi, kitap ve benzeri materyaller dağıtmak veya satmak,
- bb) Yardım adı altında, dernek, ibadet yeri gibi yerlere izin alınmadan para toplamak,
- cc) İş yeri sahibi veya çalışanlarınca, müşterilerine iyi davranmamak,
- çç) Bahçe ve arsalardan cadde, sokak ve benzeri yerlere uzanan ağaç dallarını sahipleri tarafından gerekli önlem alınarak budamamak,
- dd) Şehir içerisinde kapalı ve açık alanlarda her türlü hurda alım ve satımı yapmak, biriktirmek, depolamak ve görüntü kirliliğine sebebiyet vermek,
- ee) Tüm kamu kuruluşlarına ait direk, lamba, levha, araç ve gereçleri kırmak, bozmak ve tahrip etmek,
- ff) Belediyeye, belediyenin ortaklarına ve iştiraklerine ait alanları her ne suretle olursa olsun işgal etmek,
- gg) Görevli personele yapılan denetim, uygulama ve düzenleme kontrolleri sırasında hakaret etmek, zorluk çıkarmak, evraklarını ibraz etmemek vb. davranışlarda bulunmak, yasaktır.

İmar ve yapı ile ilgili kurallar

MADDE 8- (1) İmar ve yapı ile ilgili emir ve yasaklardır:

- a) İmar Kanununda bahsi geçen her türlü yapıları ve tamirleri belediyeden ruhsat almadan veya alınan ruhsatnameye aykırı olarak yapmak veya yaptırmak,
- b) Kaçak inşaat her ne suretle olursa olsun beton dökmek,
- c) Belediyeden inşaat ruhsatı almadan kaçak olarak yapılan yapılarda çalışmak,
- ç) Herhangi bir izin almadan cadde, kaldırım, meydan ve benzeri yerlerde kazı yapmak, tahribata sebep olmak, kazı izni alınsa bile belediyece belirlenen kurallar dışında kazı yapmak, dolgu yapmamak, çıkarılan kazı malzemesini geri dolgu yapmak veya eksik dolgu yapmak, izin verilen alanın dışında tahribata yol açmak ve kazı yapılan alanda gerekli emniyet tedbirlerini almamak,
- d) Belediyenin altyapı çalışmaları ile ilgili alınan AYKOME kararlarına uymamak,
- e) Kamuya ait yeşil alanlara, kaldırım, refüj vb. yerlere araç park etmek, yeşil alanları tahrip etmek, yol, cadde ve kaldırımlara her türlü zarar vermek,
- f) Belediyeden izin alınmaksızın bina ve iş yeri önüne tente, siperlik ve benzeri yapmak ve mevcut izinli olan tente ve siperliklerin eski ve yırtık olanlarını yenisi ile değiştirmemek,
- g) İnşaatlara, mal sahibi ile sorumlu yapı denetim firmasının kim olduğunu, inşaatın fenni ve teknik vasfını, ruhsat tarihini göstermek üzere en az 50x75 ebadında levha asmamak veya bu levhalar üzerinde gerekli bilgileri bulundurmamak,
- ğ) İnşaatlarda işgaliye ödenen tahta ve benzeri perde ile çevrili kısım haricinde, kamunun ortak kullanım alanları üzerinde herhangi bir iş yapmak, işgaliye ödenen kısımdaki yol veya kaldırımın vasfını bozmak ve tahrip etmek,
- h) Yol ve kaldırımlarda sabit veya seyyar rampa yapmak ve özel giriş tertip etmek,
- ı) Kentsel tasarım projelerine uygun olarak meydan, bulvar, cadde ve benzeri yerlerde cephesi bulunan yapılara ilişkin getirilen yükümlülükler uymamak,
- i) Umumi yol, meydan, park ve benzeri yerlerdeki anıt ve eserlere zarar vermek,
- j) Apartman, iş hanı ve benzeri çok katlı binalarda hane numaralarını belirtmemek,

k) Belediyenin alt yapı çalışmalarına engel olmak, yasaktır.

Emniyet ile ilgili kurallar

MADDE 9- (1) Emniyet ile ilgili emir ve yasaklardır:

- a) Meydan, yol ve kaldırımlarda gece yapılacak her türlü tamirat ve hafriyat çalışmalarında uyarıcı ışıklar kullanmamak ve gerekli diğer önlemleri almamak,
- b) Binaların yüz tarafındaki pencere, balkon, teras vesaire yerlerine sabit ve lüzumlu tedbirleri almaksızın çiçek saksısı, testi ve her türlü eşya koymak,
- c) Yol üzerindeki binaların yüzlerine bayrak, levha, afiş ve benzeri malzemeyi sağlam bir şekilde sabitlememek ve kötü görüntüye sebebiyet vermek,
- ç) Kamu ve özel mülkiyet alanlarında tehlike oluşturabilecek her türlü çukur açmak, kuyu, sarnıç, mahzen ve benzeri çukurların üstünü açık bulundurmak veya tehlikeyi önlemek amaçlı gerekli emniyet tedbirlerini almamak,
- d) Boş arsaların sokak ve meydanlara bakan cephelerini tahta perde veya duvar ile kapatıp muhafaza altına almamak,
- e) Meydan, yol ve kaldırımlarda her türlü tamirat ve hafriyatta lüzumlu emniyet tedbirlerini almamak ve geceleri izinli çalışmalarda renkli ışıklarla tehlikeyi belirtmemek,
- f) Dükkân, mağaza, imalathane, fabrika gibi halkın alışveriş yaptığı yerler ile umuma açık olan ve halkın toplu bir şekilde bulunduğu yerlerde yeterli sayıda yangın söndürme cihazı bulundurmadan faaliyet göstermek,
- g) Eski veya tarihi eser durumundaki yapıların tehlike arz etmesi halinde, belediye teknik birimleri ve Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından düzenlenen raporlara göre, gerekli emniyet tedbirlerini almamak,
- ğ) Bina altındaki sığınakları amacı dışında kullanmak,
- h) Belirlenmiş yangın musluklarının her iki yönündeki 5 metrelik alanında her türlü işgalde bulunmak, yasaktır.
- ı) Hurdacılar depolarında biriktirdikleri hurdalar içinde bulunan tehlikeli ve zehirli maddeler içeren hurdaları diğer hurdalardan ayrı olarak depolamaya ve emniyet tedbirlerini almaya mecburdurlar.

Çevre ile ilgili kurallar

MADDE 10- (1) Çevre ile ilgili emir ve yasaklardır:

- a) Belediyeden izinsiz ağaç kesmek ve budamak,
- b) Isıtma ve havalandırma (davlumbaz, aspiratör ve benzeri) amacıyla binanın dış cephesine baca açmak(doğalgaz borusu hariç),
- c) Her türlü bina, apartman ve iş yerinden sokağa doğru soba borusu çıkartarak çevreye rahatsızlık vermek,
- ç) Her türlü atık ve artığı gelişigüzel bir şekilde yakarak etrafa rahatsızlık vermek,
- d) Binaların dış yüzeylerine takılacak olan klima, anten ve benzeri malzemeleri, komşu bina sakinlerine ve gelip geçenlere zarar verecek şekilde monte etmek ve bu binalarda klima ve benzeri makinelerin sularını bir akara bağlamadan açığa vermek,
- e) Belediyenin belirlediği yerler dışında izinsiz ağaç, fide ve benzeri şeyler satmak veya dikmek,
- f) Tabiat güzelliğini bozacak umumi yerlerden, dere yataklarından kum-çakıl ve toprak almak,
- g) Belediyenin bakım ve sorumluluğunda olan, kamunun yararlandığı ve gelip geçtiği yol kenarı, alt ve üst geçit, yeşil alan, ağaç, bank, kaldırım, durak ve direklere ilan asmak veya

yapıştırmak, isim yazmak, şekil çizmek, boya yapmak, hayvan bağlamak gibi yöntemlerle zarar vermek ve kirletmek,

ğ) Kapı, pencere, duvar, saçak gibi dışarıdan görünen yerleri kapatmak için tente olarak hasır, çuval, bez, naylon vesaire gibi görünüşleri çirkin şeyleri asmak ve takmak,

h) Şehir içerisindeki boş arsaların sahipleri tarafından etrafının kapatılmaması, temiz tutulmaması ve buralarda görüntü kirliliği oluşturacak eşya, hurda ve benzeri malzeme biriktirilmesi,

yasaktır.

1) Kalorifer veya ısıtıcı cihazlarla ısıtılan apartman, otel, iş hanı, tiyatro, sinema gibi yerlerin ısı dereceleri hava şartlarına göre (+15) dereceden aşağı düşürülemez. Yukarıda bahsi geçen yerlerde kontrol için termometre bulundurulması mecburidir. Kalorifer ve ısıtıcıların 15 Kasım tarihinden Nisan ayı sonuna kadar yakılmaları zorunludur. Ancak bu tarihler dışında ısı bina içerisinde (+15) dereceden aşağı düştüğü takdirde dahi yakılması mecburiyeti vardır. Bu yasağa uymayanlar hakkında yasal işlem yapılır.

i) Kalorifer yakma saati belirlendiği durumda, belirlenen saatlere uyulması zorunludur.

Gıda ve sağlık ile ilgili kurallar

MADDE 11- (1) Gıda ve sağlık ile ilgili emir ve yasaklardır:

a) Her türlü gıda maddesini uygun olmayan koşullarda taşımak(*Et ve su ürünleri frigofrik araçlarda taşınır.*),

b) İçkili ruhsat kapsamı dışındaki tüm iş yerlerinde, içki içmek ve içki içenlere müsamaha etmek, açıkta içki ve tane ile sigara satmak,

c) Gıda üretimi ve satışı yapılan iş yerlerinde çalışan personelin bone, eldiven ve önlük kullanmaması,

ç) Halkın toplu olarak bulunduğu yerler ile mutfak bölümü bulunmayan bilumum iş yerlerinde yemek pişirmek, çay yapmak ve benzeri amaçla LPG tüpü kullanmak,

d) Halk sağlığını tehlikeye atacak şekilde açıkta mal, ambalajsız ve tarihi geçmiş ürün satmak ve bulundurmak,

e) Açıkta yiyecek ve içecek satılan, depolanan ve servis yapılan imalathanelerde, iş yerlerinde yiyeceklerin hazırlandığı bölümlerin tabanları, duvarları ve gıdaların temas ettiği yerlerin yüzeylerini seramik, mermer, çelik ve benzeri kolay temizlenebilir ve dezenfekte edilebilir niteliğe getirmemek,

f) Gıda üretimi ve satışı yapılan iş yerlerinde zeminin kırık ve çatlak olması,

g) Gıda üretimi ve satışı yapılan iş yerlerinde, gıda maddelerini yanıcı, uçucu, koku yapan ve tehlikeli kimyasal madde içeren mamuller ile bir arada satmak,

ğ) İş yerinde yeterli havalandırma sistemi bulundurmamak,

h) Gıda imalathanelerinde yeterli sayıda soğutucu (buzdolabı, difriz ve benzeri) bulundurmamak,

ı) İş yerinde satışa arz edilen gıda maddelerinin dış ortamdan etkilenmemesi için gerekli önlemleri almamak,

i) Açıkta ekmek ve unlu mamuller taşımak, iş yerinin dışında ve açıkta bulundurmak veya satmak,

j) Gramaja tabi ekmek, simit ve benzeri gıda maddelerinin noksan gramajlı olarak imal edilmesi ve satılması,

k) Belediyenin ruhsatına tabi olup ilgili mevzuat gereği çalışan personelinin hijyen eğitimini alması zorunlu olan iş yerlerinde hijyen eğitimi belgesi almadan personel çalıştırmak,

l) İşletmelerde haşere ve kemirgenlere (fare, böcek ve benzeri) karşı gerekli önlemleri almamak, (ilaçlama yapılması, pencerelere sineklik takılması, açık olan alanların kapatılması ve benzeri tedbirler)

- m) Kültür mantarı dışında mantar satışı yapmak (**Satışı tespiti halinde; müsadere edilip, imhası yapmak üzere ilgili birime teslim edilerek, satıcıları cezalandırılır**).
- n) Satış amacı ile getirilen aŐaŐların sağlık raporu olmadan satıŐını yapmak, yasaktır.
- o) İŞ yerinde ilk yardım dolabı ve malzemesini bulundurmak zorunludur.
-  ) İŞ yeri wc ve lavabolarda hijyen hatırlatıcı levhaları bulundurmak zorunludur.
- p) Gıda  retimi ve satışı yapılan iş yerlerinde, wc'lerin ayrı bölümde bulundurulması ve wc, el yıkama lavabosu suyu ve zemindeki sıvı atıkların akabileceği Şehir kanalizasyonuna bağlantısının yapılması zorunludur.
- r) Gıda  retimi ve satışı yapılan iş yerlerinde, kullanılan alet ve ekipmanların (krom-nikel ve paslanmaz olması) mevzuata uygun olması zorunludur.
- s) Gıda  retimi ve satışı yapılan iş yerlerinde, kullanılan teŐhizat ve ekipmanlar temiz olacaktır.
- Ő) Gıda  retimi ve satışı yapılan iş yerlerinde, kullanılan temizlik malzemelerinin üretim alanından ayrı yerde bulundurulması zorunludur.
- t) Gıda  retimi ve satışı yapılan iş yerlerinde, personel işin uygun bir alanda soyunma alanı ve elbise dolabı bulundurulması zorunludur.
- u) Gıda  retimi ve satışı yapılan iş yerlerinde, sunum yapan personelin iş kıyafetinin bulunması zorunludur.
-  ) İŞletmelerde kullanılan  p kutularının pedallı olması (elle temas olmaması) ve  p kutusunun iÇerisinde poşet olması zorunludur.
- v) İŞ yeri üretim alanında sıcak-soğuk (Őofben ve benzeri) su sistemini bulundurmak zorunludur.
- y) Fırınlarda imalat ve müşteri denetimine yönelik terazi bulundurulması mecburidir.

Gürültü ile ilgili kurallar

MADDE 12- (1) Gürültü ile ilgili yasaklardır:

- a) Konut bölgesinde ve yakın çevresinde, yapım iŐlerinde kullanılan ve gürültü çıkaran alet ve iş makineleri ile kiŐ mevsiminde hafta iÇi 08.00 - 17.00, yaz mevsiminde hafta iÇi 08.00 - 20.00 saatleri dışında çalışma yapmak, pazar günleri yapılacak her türlü tamirat, tadilat, inşaat faaliyeti vb. işleri kiŐ mevsimi işin saat 10.00-17.00, yaz mevsimi işin saat 10.00-20.00 saatleri dışında izinsiz yapmak
- b) Bina ve daire iÇinde belediyeden izinsiz huzur ve sükuneti bozacak Şekilde binalarda tamirat ve tadilat gibi gürültülü işler yapmak, geceleri saat 22.00' dan sonra sessizliği bozacak ve başkalarının uykusuna mani olacak Şekilde tamirat ve tadilat gibi gürültülü işler yapmak
- c) Tatil günlerinde gürültülü bir Şekilde çalıŐarak çevreyi rahatsız etmek
-  ) İŞ yerleri önünde satış ve davet amacı ile  ıŐırtkanlık yapmak, çevreyi rahatsız edecek Şekilde yüksek sesle bağırmak ve müzik çalmak, iş yeri önüne hoparlör çıkarmak,
- d) Şehir iÇerisinde izin almaksızın Ramazan ayında davul çalmak,
- e) Kent genelinde ses yükseltici cihazla veya bağıarak satıcılık yapmak
- d) Kamuya aÇık ve kapalı alanlarda izinsiz çalgıcılık yaparak çevreyi rahatsız etmek
- e) Konut bölgelerindeki iş yerlerinde; soğutucu motor, fan, klima ve benzeri cihazların, konutları ve çevreyi rahatsız etmeyecek Şekilde gerekli ses ve ısı yalıtımını yaptırmamak
- f) Kamuya ait boş alanlarda izinsiz olarak düğün ve eğlence programı düzenlemek
- g) Yurt genelinde yapılan sınavlarda, sınav merkezleri etrafında sınavdaki kişilerin dikkatini dağıtacak Şekilde rahatsızlık vermek
- Đ) Oyun ve eğlence aracı olarak kullanılan patlayıcı maddelerin (*her çeşit maytap, kapsül, patlayıcı oyuncak malzemeleri, oyuncak tabanca mantarları ve benzeri maddeler*) bakkal, market, pastane, kırtasiye, oyuncakçı ve benzeri iş yerlerinde satıŐını yapmak ve bu patlayıcı maddeler yoluyla gürültü çıkararak çevreye rahatsızlık vermek (Bunların satıŐını

sadece proteknik madde üreticileri, 1. grup perakende av bayileri, 2. veya 3. grup proteknik madde satışı izni bulunanlar yapacaktır. İzinsiz satış yapan yerlerdeki patlayıcı maddelere imha edilmek üzere belediye görevlileri tarafından el konulur.)

Hayvanlar ile ilgili kurallar

MADDE 13- (1) Hayvanlar ile ilgili emir ve yasaklardır:

a) Kümes, ahır ve ağıl hayvanlarını sokaklara bırakmak, park, bahçe, kamuya ait her türlü yeşil alan, cami ve diğer mabetlerin avlularında otlatmak, yaya ve araç trafiğini olumsuz etkileyen yol ve meydanlardan geçirmek,

b) Belediyece tespit edilen alan ve canlı hayvan borsası dışında meydan, cadde, sokak ve boş alanlarda hayvan satışı ve kesimi yapmak veya satış için herhangi bir alanda hayvanları bekletmek,

c) Belediyece tayin ve tespit edilen bölgeler haricinde, izin almadan ağıl ve ahır yaparak hayvan beslemek, hayvan gübrelerini ve diğer atıklarını sokak, park, bahçe ve benzeri yerlere dökmek veya bırakmak,

ç) Belediyeden izin almadan, menşe şahadetnamesi (hayvan sağlık belgesi) ve hayvan sağlık raporunu ibraz etmeden hayvanları şehre sokmak,

d) Konut içerisinde ve konut bahçesinde beslenen aşılı, tasmalı ve kayıtlı olan evcil hayvanların hijyeni ve kokusu ile ilgili gerekli tedbirleri almayarak çevreye rahatsızlık vermek,

e) Beslenmesi yasaklanmış cinsteki köpeklerin her suretle bulundurulması ve gezdirilmesi,

f) Şehrin meskun ve belediyece yasaklanan sahaları dâhilinde, bulunan ev ve apartmanların herhangi bir yerinde ve bahçelerinde kümes hayvanlarının beslenmesine mahsus yerler yapmak ya da bulundurmak,

g) Bahçe, balkon, teras ve benzeri yerlerde çevreye rahatsızlık verecek şekilde güvercin beslemek,

ğ) Hayvanları dövmek, eziyet etmek, hayvan oynatmak ve dövüştürmek, hayvanın takatinin üstünde yük yüklemek, halkın şefkat hislerini rencide derecesinde kırbaçlamak,

h) Hayvanların yerleri kirletmesine meydan vermek,

ı) Her türlü hayvan ölülerini ve pisliğini açıkta bırakmak, umuma mahsus yerlere atmak veya gömmek,

i) Evcil ve süs hayvanlarını sokaklara başıboş bırakmak, park, orta refüj ve bahçelere zarar verdirmek, buralarda beslemek ve tuvalet ihtiyaçlarını gidermek,

j) Ev ya da bahçede veteriner raporu alınmamış evcil ve süs hayvanı bulundurmak,

k) Belediye ve Kurban Hizmetleri Komisyonu tarafından kurban satışı ve kesimi için belirlenen yerler (meydan, cadde, sokak, boş alan ve benzeri) dışında kurbanlık hayvan satışı ve kesimi yapmak,

l) Kurban bayramı dönemlerinde, şehre kurbanlık hayvan girişi ile ilgili belirlenen tarihler haricinde kurbanlık hayvan getirmek

m) Yerleşim yerlerinde arıcılık yapmak,

n) Kamusal alanlarda binek hayvanlarını (at, deve vb.) fotoğraf çekimi, gezi gibi her türlü izinsiz ticari maksatlı kullanmak,

yasaktır.

o) Evlerde beslenen evcil hayvanların (kedi, köpek ve benzeri) kimlik belgesinin olması ve muayenesinin yapılması zorunludur.

ö) Ahır ve ağıl hayvanlarının ölüleri bu hususta belediyece hazırlanmış özel vasıtalarla nihai işlemi yapılacak yere kadar ölü hayvanın nakli kabul edilecek tarifeye göre yapılacaktır. Hayvan ölüleri, hayvan sahipleri tarafından kokuşmaya meydan verilmeden şehir dışında, hayvanlar tarafından eşilip çıkarılmayacak surette gömülecektir. Bunlar gıda maddelerine, insanlara mahsus eşyayı nakle veya insan taşımaya mahsus araçlarla taşınmayacaktır.

İlan ve reklâm ile ilgili kurallar

MADDE 14- (1) İlan ve reklam ile ilgili emir ve yasaklardır:

a) Belediyenin izni olmadan herhangi bir yere reklam amacı ile flama, totem, bez afiş ve benzeri unsurlar kurmak ve kullanmak yasak olup, bu reklam malzemeleri ilgili birimler tarafından sökülerek kaldırılır.

b) Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin yetki ve tasarrufunda bulunan herhangi bir yere, “Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi İlan, Reklâm ve Tanıtım Yönetmeliği” hükümlerine aykırı olarak reklâm tanıtım unsuru koymak,

c) Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin yetki ve tasarrufunda bulunan yerlerde, belediyenin ilgili biriminin izni olmadan herhangi bir şekilde süreli ya da süresiz, tanıtım amaçlı stant ve benzeri şeyler kurmak, izinsiz anket yapmak, bilgi broşürü, el ilanı dağıtmak ve reklam faaliyetinde bulunmak,

ç) Kamu veya özel hukuk kişilerine ait binalara veya bu binaların herhangi bir yerine (dışarıdan görünmeyen iç mekânlar hariç), bina sahiplerinden izin alınsa bile belediyenin ilgili biriminden uygunluk görüşü alınmadan, tanıtım veya reklam amaçlı afiş, pano ve benzeri ilan asmak,

d) İş yerlerinin bina yüzlerine konulacak iş yeri tanıtım tabelalarını binada diğer oturan ya da iş yeri bulunan kişilerin alanına, onların izni olmadan taşımak,

e) Belediyelerce belirlenen alanların haricinde, tanıtım ve duyuru amaçlı bez afişler asmak,

f) Belediyenin izni olmaksızın belediyeye ait isim, amblem, logo ve benzeri unsurları kullanmak,

g) Belediyeden alınan izin ile açılan stantları, izin süresi bitiminde reklam unsurları ile birlikte kaldırmamak,

ğ) Toplu taşıma araçlarında “Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi İlan, Reklâm ve Tanıtım Yönetmeliği” ile UKOME kararları kapsamında belirtilenler haricinde reklam uygulaması yapmak,

h) Belediye tarafından kiralanan ve belediye hizmetlerinde çalıştırılan özel araçlar üzerinde belediyenin ismini taşıyan sticker (etiket) türündeki reklam özelliği taşıyan yazıları, kiralama ve hizmet süresi sona erdikten sonra araçların üzerinde bulundurmaya devam ettirmek,

ı) Tüm iş yeri, kurum ve müesseselerin ticari ve tanıtım levhası, her türlü ilan, reklam unsurunu belediyeden izin almadan asması, takması veya tesis etmesi,

i) Belediyeden izin alınmadan veya kamuya ödenmesi lazım gelen ücreti ödemededen her türlü ilan ve reklam yapmak,

j) Belediyeden izin alınmadan belediyenin yetki sınırları dahilindeki yerlerde, reklam ve tanıtım amaçlı konser, organizasyon ve etkinlik düzenlenmesi,

k) İzin alınmadan araçlarla gezici ve sabit sesli veya görsel reklam yapmak,

l) Halkı yanıltıcı şekilde iş yeri ve binalarda “kapatıyoruz, taşındık” ve benzeri yanıltıcı afiş ve pankart asmak,
yasaktır.

Mezarlıklarla ilgili uyulması gereken kurallar

MADDE 15- (1) Aşağıdaki fiiller yasaktır:

a) Mezarlıkları çeviren duvar, parmaklık vb. yerlere çıkmak ve tırmanmak, mezarların üstüne çıkmak veya oturmak, mezarlıklara zarar vermek

b) Mezarlıklardan çiçek, fidan, ağaç veya herhangi bir bitkiyi koparmak, sökmek ve zarar vermek

- c) Mezarlar üzerine konmuş eşya ve işaretleri kaldırmak, yerlerini değiştirmek, mevcut yollar haricinde gezinmek, her ne olursa olsun ziyaretçilerin huzur ve sükûnlarını bozmak ve ölümlere karşı hürmetsizlik gösterecek hareketlerde bulunmak
- ç) Mezarlık alanında hayvan otlatmak ve beslemek
- d) Mezarlıklara defin ve mezarlık ziyareti dışında girerek mezarlık alanında içki içmek, uyuşturucu madde kullanmak
- e) Mezarlıklarda belediyeden izin almaksızın her türlü tesisat ve tamirat yapmak veya yaptırmak
- f) Mezarlıklarda ve mabet yerlerinde belediyenin izni olmadan vatandaşların dini duygularını istismar ederek para veya herhangi bir bedel karşılığında dua ve Kuran okumak, mezarlıklara su ve saman dökmek
- g) Belediyenin izni olmadan mezarlık alanlarının etrafını çit, duvar vb. yapılar ile çevirerek haksız kazanç sağlamak
- ğ) Belediyenin izni olmadan mezar olarak kullanılan bir alanın üzerinde tekrardan mezar yapmak
- h) Sarhoş, dilenci, seyyar satıcı ve yanında velisi bulunmayan çocukların mezarlık alanına girmesi
- ı) Mezarlık alanı ve çevresinde izinsiz ticari maksatlı mezar yapım işlerini yapmak
- i) Mezar yapımından sonra inşaat artıklarını temizlemeden mezarlık alanında bırakmak
- j) Mezarlık alanı ve çevresinde uygunsuz araç park ederek trafik akışını engellemek, işgalde bulunmak
- k) Mezarlık içerisinde halkın ortak amaçlı kullanması için yapılan hayratları (çeşme vb.) ticari maksatlı kullanmak ve işgalde bulunmak
- l) Kabir ziyareti ve defin dışında mezarlık alanına izinsiz girmek
- m) Mezarlık olarak tayin edilen yerler dışına cenaze gömmek
- n) Mezarlık kaydı yapılmadan mezarlıklara cenaze defnetmek
- o) İzinsiz olarak mezar üst düzenlemesini ve lahitini yapmak
- ö) Hastaneler ve belediyeler tarafından tahsis edilen cenaze yıkama yerleri dışında cenaze yıkamak

Toptancı Sebze ve Meyve Hali ile ilgili kurallar

MADDE 16- (1) Toptancı Sebze ve Meyve Hali ile ilgili emir ve yasaklardır:

- a) İş yeri kiracı ve malikleri kendilerine yüklenen yükümlülüklerin yerine getirilmesinden ve çalıştırdıkları kişilerin yaptıkları iş, eylem ve işlemlerinden doğrudan sorumludurlar.
- b) Toptancı halinde belirlenen otopark alanı dışında araç park etmek, geçiş yollarında işgal yapmak,
- c) İş yerlerinde kendilerine ait çöp bidonları bulundurmamak,
- ç) Çöp sahası olarak belirlenen alanın dışında çöp dökmek,
- d) Hafriyat, moloz vb. atıkları (*Sebze ve meyve atıkları hariç*) hal içindeki alanlara ve konteynerlere dökmek,
- e) Hal yönetim birimince belirlenen saatler dışında; toptancı haline mal getirmek, toptancı halinde araca mal yüklemek ve indirmek, araç bulundurmamak,
- f) Toptancı halinde, kendi alanı dışına boş sebze veya meyve kasası bırakarak işgalde bulunmak,
- g) Ortak kullanım alanlarını izinsiz tel örgü gibi maddelerle çevirmek,
- ğ) Hale gelen malları düzenli bir şekilde istif etmemek,
- h) Hal dışında mal indirmek-bindirmek ve çevreyi kirletmek,
- ı) Başkaları üzerinden hal kayıt sistemine bildirim yaptırarak toptancı haline mal getirmek veya kendi hal kayıt sistemi üzerinden başkalarının mal almasını sağlamak,

i) Toptancı halinde ısınma amaçlı veya farklı bir amaçla ateş yakmak, yasaktır.

Şehirlerarası Otogar, İlçe ve Kırsal terminaller ile ilgili uyulması gereken kurallar

MADDE 17- (1) Şehirlerarası Otogar, İlçe ve Kırsal terminaller ile ilgili emir ve yasaklardır:

a) Otogarlarda taşımacılık yapan firmalar, araçların kalkış saatinde herhangi bir nedenle gecikme olması durumunda biletli yolcuları önceden bilgilendirmek zorundadır.

b) Tarifeli yolcu taşımacılığı yapan firma ve bunlara bağlı çalışan araçlar, belirlenmiş taşıma hattı ve taşıma güzergâhı dışında bilet düzenleyemez, taşımacılık yapamaz.

c) Araçlar terminale girmeden güzergâhlarında kısa dönüş yapamaz. Araçların terminale girmeleri zorunludur.

ç) Tarifeli yolcu taşımacılığı yapan yetki belgesi sahipleri, yetkili organlarca belirlenmiş olan taşıma hattı ve taşıma güzergâhına yasal mücbir sebepler dışında uymak zorundadırlar.

d) Tarifeli yolcu taşımalarında kalkış ve varışların bir terminalden yapılması esastır. Terminal ve ara duraklar dışında yolcu indirilip bindirilemez.

e) Terminalin nizam ve intizamını korumak maksadıyla Büyükşehir Belediye Başkanlığı veya ilgili kurum/birimlerinin alacağı kararlara yazıhane sahipleri, işletmeciler ve işçiler uymak zorundadır.

f) Terminal dâhilinde faaliyette bulunan yazıhaneler, Terminal Müdürlüğüne ve Belediye Zabıtasına en az bir hafta öncesinden, işleyeceği hattın adını, hareket saatlerini ve alacağı ücretleri bir yazı ile bildirmeye zorunludur. Kalkış saati olmadan ve gerekli izni almadan terminal içinden hiçbir nedenle otobüs kaldırılamaz.

g) Araçlar, yolcuya verdikleri bilete yazılı saatte hareket etmeye mecburdurlar. Yolcunun olmadığı, az yolcunun bulunduğu, arabanın bozulduğu gibi bir takım sebepler ileri sürerek hareket tehir edilemez.

ğ) Yolcunun biletinde yazılı olduğu yere kadar götürülmesi mecburidir.

h) Müşteriye aktarmalı bilet kesildiği durumlarda, mesul olan firma müşteriye Diyarbakır'dan kalkan ilk araç ile gideceği son yere kadar götürmek mecburiyetindedir. Aktarmalı kesilen biletlerde yazı ile ve imzalı olarak yolcunun oturacağı yer, numarası taahhüt edilmedikçe aktarma mahallinde, müşterinin biletinde yazılı olan numaraya oturtulma mecburiyeti yoktur.

ı) Bagaja konulan valiz çanta, denklere bagaj fişi kesilerek, kesilen fişlerden bir nüshası bagaj sahibine, diğer nüshası da bagaja konulan valiz, çanta ve denklere bağlanacaktır. Bagajda kaybolacak eşyadan otobüs sahibi sorumludur.

i) Terminal içinde genel ve acil anonslar dışında, yazıhane sahipleri sesli duyuru yapamazlar.

j) Taşımacı, yazıhane sahipleri veya iş yeri sahipleri kendilerine tahsis edilen yerlerde belediyeden izin almadan değişiklik, tadilat yapamaz.

k) Yazıhanelerde çalışacak kişilerin yetkili idarece belirlenecek kılık kıyafet talimatına uymaları, günlük bakım ve temizliklerine dikkat etme zorunluluğu vardır. Ayrıca, yetkili idareden alacakları çalışma kimlik kartlarını sol yakalarına takacaklardır.

l) Yazıhanelerde hiç bir şekilde uzun süreli misafir kabul edilmez. Yazıhaneler ambar veya emanet yeri gibi kullanılamaz.

m) Yazıhanelerde içki içilmesi, kahve veya çay ocağı açılması yasaktır.

n) Yolcuyu kendi yazıhanesine çekmek için her ne şekilde olursa olsun yazıhaneler arasında haksız, kanunsuz ve yıkıcı rekabet etmek yasaktır.

o) Yolcu alacak otobüslerin önüne, gidilecek yer, hareket saatini gösterir 45-25 cm. ebadında bir levha konulması mecburidir.

ö) Terminalden çıkış yapacak yolcu otobüsleri, belirlenen saatte hareket ederek, peronu boşaltmak zorundadır. Otobüsler, egzozundan çıkan dumanları terminalin havasını olumsuz yönde etkilememesi için kalkış saatinden beş dakika önce çalıştırılacaktır.

p) Transit gelen araçlar, kendilerine ayrılmış bölümde bekleme yapacak ve bekleme süreleri 20 dakikayı geçmeyecektir. (Bu müddet belediyenin yetkili kurullarınca değiştirilebilir.)

r) Araç sürücüleri belediye zabıtası ve Terminal Müdürlüğü'nün vereceği direktiflere uymaya mecburdur.

s) Terminalin temizliğinden Terminal Müdürlüğü veya işletmecisi sorumludur.

ş) Terminal içerisinde faaliyet gösteren her iş yeri sahibi kendi iş yerlerinin temizliğinden sorumludur. İş yerlerinde çıkan çöpleri görüntü kirliliği oluşturmayacak şekilde kapalı olarak muhafaza edeceklerdir. Temiz olmadığı tespit edilen iş yerleri hakkında cezai işlem uygulanır.

t) Acentelere kayıt yaptırmadan terminal kompleksinden yolcu taşımacılığı yapılamaz ve yaptırılamaz.

u) Şehirlerarası toplu taşıma bileti satan firmalarda, çalışan simsarlar tarafından, çalıştığı firmaya daha fazla müşteri çekmek amacıyla çığırkanlık yaparak vatandaşlar rahatsız edilemez ve çekiştirerek bilet almaya zorlanamaz.

ü) Terminal içerisinde, sivil araçların toplu taşıma araçları için tahsis edilen peronlara park etmesi,

v) Terminal içerisindeki taşıyıcı firmaların kendilerine tahsis edilmiş peronlar haricinde başka peronları kullanması,

y) Terminal içerisinde günlük çalışacak araçlar haricinde araç depolama yapılması,

z) Terminale kayıtlı olan aracın yerine farklı bir aracın çalıştırılması,

aa) Araçların bulunduğu garaj kısmı dahilinde yanıcı ve patlayıcı madde bulundurmak,

bb) Terminal içerisinde süratli araç kullanmak ve korna çalarak halkı rahatsız etmek,

cc) Otogar giriş-çıkış ücreti ödemededen otogardan çıkış yapmak,

çç) Bilet üzerinde belirtilen hareket saatine uymayarak yolcuları mağdur etmek,

dd) Aynı bileti birden fazla kişiye satmak,

ee) Otogar giriş-çıkışları ve peron önlerini engelleyecek şekilde araç park etmek,

ff) Otogar içerisinde araç temizliği yapmak, araç yıkamak ve çevreyi kirletmek,

gg) İş yeri önüne herhangi bir eşya vb. malzeme bırakarak işgal yapmak,

ğğ) İş yerlerinde fiyat tarife belgesini yolcuların görebileceği şekilde asmamak,

hh) Yetkili idareden tanıtım amaçlı alınması zorunlu olan yaka kimlik kartsız personel çalıştırmak veya alınan yaka kimlik kartını takmamak,

ıı) Sosyal güvencesi yapılmayan personel çalıştırmak,

ii) Terminalin nizam ve intizamını bozacak davranışlarda bulunmak,

jj) Terminal dahilindeki yazıhanelerde, kanepelerde gece veya gündüz uzanmak ve uyumak,

kk) Terminal içerisinde izin belgesiz hamallık yapmak, yasaktır.

(2) Terminallerdeki emanetçiler ile ilgili genel kurallar:

a) Terminal içerisinde emanetçi olarak faaliyet gösteren iş yeri, yazılı kayıt yapmadan ve teslim fişi vermeden emanet eşyayı teslim almayacaktır. Bu tür eşya aldıkları tespit edilen iş yerleri hakkında gerekli cezai işlem uygulanacaktır.

b) Terminal içerisinde emanetçi olarak faaliyet gösteren iş yeri, emanete aldığı eşyaların kayıtlarını dikkatli tutarak, emaneti verenin ve alanın kimlik bilgileri, adres ve telefonlarını kayda geçirmek zorundadır.

c) Terminal içerisinde emanetçi olarak faaliyet gösteren iş yeri, eşyaların kayıtlarını görevli memurların istemesi halinde ibraz etmek zorundadır.

ç) Terminal içerisinde emanetçi olarak faaliyet gösteren iş yeri, emanetleri sahibine iade ederken emanet sahibinin bütün kimlik bilgilerini kayıt ederek imzalı bir şekilde teslim etmek zorundadır.

d) Terminal içerisinde emanetçi olarak faaliyet gösteren iş yeri, belirlenen fiyat tarifesine uymak zorundadır.

Toplu taşıma araçları ile ilgili kurallar

MADDE 18- (1) Toplu taşıma araçları ile ilgili emir ve yasaklardır:

- a) Yolcu taşıma izin belgesi olmadan toplu taşımacılık yapmak,
- b) Yönergelerde belirlenen şekil ve ebattaki güzergâh levhasını asmamak,
- c) Yönergelerde belirlenen şekil ve ebattaki güzergâh levhası dışında levha ve pano asmak,
- ç) Ruhsatında belirtilen koltuk sayısından eksik veya fazla koltuk bulundurmak,
- d) Aracın işletme ruhsatında belirtilen istiap haddinden fazla yolcu almak,
- e) Belirlenen hat ve güzergâh dışında faaliyet göstermek,
- f) Toplu taşıma durağı olan servis yollarına girmeyip köprülü alt geçitleri kullanmak,
- g) Tahsis edilen hattın çalışma saatlerine uymamak, ilk veya son durağa kadar gitmemek,
- ğ) Kendilerine tahsis edilen durak haricinde yolcu indirmek-bindirmek, yolcuyu aldıktan sonra durak yerinde bekleme yapmak veya durak yerini işgal etmek,
- h) Durağa yanaşmadan yolcu indirmek veya bindirmek,
- ı) Durakta bekleyen yolcuyu mazeretsiz almamak,
- i) Kendilerine tahsis edilmiş duraklarda, belirlenen sayıdan fazla araç ile duraklama yapmak,
- j) Araca arka kapıdan yolcu almak,
- k) Ücretsiz yolculuk hakkı olan yolcuları taşımamak, duraktan almamak veya bu yolculardan ücret talep etmek,
- l) Kanun, yönetmelik ve yetkili idarelerce belirlenen indirimli ve ücretsiz yolculuk hakkı için belirlenen kurallara uymamak,
- m) Engelli yolcuya refakat edenlerden ücret talep etmek,
- n) Toplu taşıma esnasında yolcuların ve yayaların can güvenliğini tehlikeye düşürecek şekilde uygunsuz ve yüksek hızla araç kullanmak,
- o) Yaka kimlik kartsız personel çalıştırmak, (Toplu taşıma araçlarında şoförler yakalarına tanıtım kartını asacaklardır.)
- ö) Fiyat tarife belgesi, şikâyet telefonu, yolcu adedini belirten levhayı yolcuların görebileceği şekilde araç içerisinde asmamak,
- p) Araçta sigara içmek yasak olup, 4207 sayılı kanun gereği araç içerisinde “Sigara İçilemez” ibareli levha asmamak,
- r) Yetkili organlarca belirlenen saç-sakal, kılık-kıyafet ve görgü kurallarına uymamak,
- s) Havalı klakson takmak, müşteriye veya gereksiz yere klakson çalarak gürültü kirliliği yapmak,
- ş) Çığırkanlık, muavinlik, simsarlık yaparak, yaptırarak yolcu toplamaya çalışmak,
- t) Yüksek tonda müzik çalmak,
- u) Kırık, dökük, yırtık koltuk ve kirli döşeme ile faaliyette bulunmak,
- ü) Teknik özelliklerini yitirmiş(*Kaporta aksamında ezik-çürük, yamalı boya, camları kırık vb.*) araçla toplu taşımacılık yapmak,
- v) Şehir içinde egzozu kırık, delik ve gürültü çıkaran araç kullanmak,
- y) Teknik arızası olmadan yolcusunu başka bir araca aktarma yapmak,
- z) Aracın bakımını yapmamak, aracı temiz tutmamak,

- aa) Yolcuyu daha önce alabilmek için zaman tarifesine uymayıp bir başka araç personeli ile yolda münakaşa etmek ve yolcuların gideceği yere gecikmesine ve tedirgin olmalarına sebebiyet vermek,
- bb) Araçta veya durakta nezaket kuralları dışına çıkmak, yolcuya kötü muamelede bulunmak,
- cc) Ücret tarifesi altında veya üzerindeki bir ücret ile taşımacılık yapmak,
- çç) Aşırı süratli veya trafiği aksatacak kadar yavaş araç sürmek, trafik kuralları ve işaretlerine riayet etmemek,
- dd) Mevsim şartlarına göre araç klimalarını çalıştırmamak,
- ee) Toplu taşıma araçları ile taşımacılık hizmeti esnasında, araç içi sıcaklığını 20-24°C değerleri arasında tutmamak,
- ff) Toplu direnişe katılmak, taşımacılık yapmamak, taşımacılığı aksatacak şekilde eylem yapmak,
- gg) Belediyece belirlenen hareket programına uymamak, araç seferini günlük hareket programında verilen süreden gerekçesiz olarak erken veya geç bitirmek,
- ğğ) Uydu sistemi ile faaliyetleri denetlenen toplu taşıma araçlarının; güzergâh ihlali, kart okutmama ve GPRS faaliyetinin veri akışını engellemek,
- hh) Araç takip cihazı ve araç içi kamera sistemi olmadan faaliyet yürütmek,
- ıı) Online kamera sistemi tarafından kaydedilen görüntüleri, denetim birimince istendiği takdirde vermemek,
- ii) Toplu taşıma araçlarında, çalıştığı hattı belirten hat yazısı, protokol numarası, yan ve ön yazılarını bulundurmamak,
- jj) Yolcu taşıma kart sisteminde aktarma hakkı olan yolcuların aktarma hakkını engellemek,
- kk) Durakta çocuklu(*çocuk arabası dâhil*), gebe, yaşlı ve engelli yolcuyu görüp almamak,
- ll) Toplu taşıma araçlarında yük taşımak,
- mm) Yolcuların beraberinde taşıdıkları ve oturma yerini işgal etmeyen çanta, valiz vb. eşyalar için yolcudan ücret talep etmek,
- nn) Toplu taşıma araçları ile taşımacılık hizmeti esnasında UKOME kararıyla belirlenmiş trafik düzenlemelerinde ya da mücbir sebeplerle oluşacak hallerde trafik zabıtası veya belediye zabıtasınca yönlendirilecekleri geçici güzergâhlara uymamak,
- oo) Toplu taşıma araçlarında engelli koltukların kullanımını engellemek,
- öö) Toplu taşıma araçları ile taşımacılık hizmeti esnasında, araç kapıları kapanmadan hareket etmek ve kontrolsüz yolcu bindirip indirmek,
- pp) Toplu taşıma araçlarında başkalarını rahatsız edecek şekilde yüksek sesle konuşmak, şarkı söylemek ve itişip kakışarak şakalaşmak,
- rr) Toplu taşımacılık yaptığı aracın Belediye Meclisi veya Ulaşım Dairesi Başkanlığının ilgili yönetmelik ve kararlarında belirtilen yaş haddini aştığı halde, aracı değiştirmeden faaliyet göstermek,
- ss) Her türlü toplu taşıma araçlarında yer ayırmak, fazla yer işgal etmek, koltuklarda yatmak, ayak dayamak ve ayakkabıları çıkarmak,
- şş) Toplu taşıma araçları ile taşımacılık hizmetini “Şoför Eğitim Sertifikası” olmayan şoförlerle yapmak, belediye veya bağlı buldukları kooperatiflerce düzenlenen eğitim seminerlerine katılmamak,
- tt) Belediyenin ilgili birimlerinin toplu taşıma araçları ile ilgili aldığı kararlara uymamak,
- uu) Yetkili organlarca motorlu araçlar için belirlenmiş yakıt cinsi dışında, yasaklanmış başka yakıtla motorlu araç (tekne, feribot ve benzeri) çalıştırmak, çevreyi kirletmek ve içme sularına zarar vermek,

üü) Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi “Özel Toplu Taşıma Araçları Yönetmeliği” kapsamında ve UKOME kararı olmadan ticari toplu taşıma hattı ve durağı kurmak, işletmek ve hat uzatmak,

vv) Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi “Özel Toplu Taşıma Araçları Yönetmeliği” hükümlerine uymamak,

yy) Toplu taşıma araçlarının yolcu ve bagaj bölümüne yolcuların can güvenliğini tehlikeye düşürecek özelliğe sahip yanıcı, parlayıcı, kirletici, kesici vb. malzemeler almak,

zz) Toplu taşıma araçlarının kapı ve pencerelerinden tehlikeli olacak şekilde baş ve kol çıkarmak ve bu araçlara hareket halinde veya durak dışında durduğu zaman binmek veya araçtan atlamak,

aaa) Her türlü toplu taşıma araçlarında yolcular inmeden araca binmek ve tayin edilen giriş ve çıkış nizamına riayet etmemek,

bbb) Belediyenin belirlemiş olduğu durak ve alan dışında aracını park etmek, depolama yapmak veya bekletmek,

yasaktır.

ccc) Belediye sınırları içerisinde hat işletme ruhsatı almadan toplu taşımacılık yapılamaz ve hat işletme ruhsatının süresi içerisinde vizesini yenilemek zorunludur. Hat işletme ruhsatının kayıtları üzerinde tahrifat yapılamaz.

ççç) Belediyenin toplu taşıma araçlarında bulunan koltuklara yazı yazılamaz, çizerek, keserek, kirleterek araç aksamlarına zarar verilemez.

ddd) Toplu taşımacılık yaptığı aracın içine veya dışına belediyeden izinsiz her türlü yazı, resim, ilan, reklam, duyuru ve poster yapıştırılmaz.

eee) Toplu taşımacılık yaptığı araçta yangın söndürme cihazı bulundurmamak, yolcuların şikâyetlerini bildirecekleri Belediyenin ve bağlı bulunduğu oda veya kooperatifinin telefon numarasını görünür bir yere asmak zorunludur.

Ağır tonajlı araçlar ile ilgili kurallar

MADDE 19- (1) Aşağıdaki fiiller yasaktır:

a) Ağır tonajlı aracını otopark, terminal ve depolama alanı dışında şehir içinde park ederek işgalde bulunmak

b) Şehir içi giriş izin belgesi almadan şehir içine girmek ve faaliyet göstermek

c) UKOME tarafından belirlenen saatler dışında şehir içinde faaliyet göstermek

ç) Belediyeden hafriyat taşıma izni almadan hafriyat taşımacılığı yapmak

d) Paletli ve silindirli iş makinesi ile asfalt üzerinde seyir etmek ve asfalta zarar vermek

e) Toprak, kum, mıcır, kömür tozu ve talaş gibi maddeler taşıyan kamyonlardan bu maddelerin cadde, sokak ve meydanlara dökülmesine meydan vermek

f) Belediyenin belirlemiş olduğu alanlar dışına her türlü hafriyat (kum, mıcır, taş, toprak, moloz ve benzeri), saman, küspe, talaş, hayvansal gübre ve benzeri malzeme dökmek

g) Kirli palet veya lastiklerini temizlemeden yola çıkararak yola zarar vermek ve yolu kirletmek

ğ) Yük taşımacılığı yapan araçlar ile brandasız taşıma yapmak

h) UKOME’ nin araç kurtarıcı, çekici ve taşıma hizmeti için belirlediği güncel fiyat tarifesine uymamak

Otopark, parklanma, oto alım-satım ve galericiler ile ilgili kurallar

MADDE 20- (1) Otopark, parklanma, oto alım-satım ve galericiler ile ilgili emir ve yasaklardır:

a) Ücretsiz otoparklara otobüs, kamyon, iş makinesi ve benzeri büyüklükte araç park etmek,

b) Ücretsiz otoparklarda enlemesine araç park etmek,

- c) Ücretsiz otoparklarda araç parkını engelleyecek malzeme koymak,
- ç) Ruhsatlı otoparklar dışında park eden araçlardan ücret almak ve değnekçilik yapmak,
- d) Yediemin otopark işletmelerinde, UKOME tarafından belirlenen fiyat tarifesi üstünde vatandaştan ücret talep etmek/almak, güncel fiyat tarifesini asmamak,
- e) Oto galericiler ve otoparkların kapalı kısmında sıvılaştırılmış petrol gazı ve sıkıştırılmış doğal gaz ile çalışan araçları park etmek veya bulundurmak,
- f) Belediyece tespit edilen yer ve alanlar dışında, ruhsatlandırılmamış yerlerde oto alım ve satımı yapmak,
- g) Şehir içinde kamu veya özel mülkiyet alanlarında ticari amaçla araçları park halinde bırakarak aracın üzerine **“Satılık-Kiralık”** gibi levhalarla ticari faaliyette bulunmak,
- ğ) Şehir içinde amme mülkü üzerinde belediyece tespit ve tahsis edilen yerler dışında her türlü aracı park etmek,
- h) Belediyeye ait tesis ve binaların önündeki yol ve tretuvarlara araçlarını park ederek işgalde bulunmak,
- ı) Belediyece çalışma yapılan yerlere ve trafiğe kapatılıp yayalara açılan alanlara araç park ederek işgalde bulunmak,
- i) Belediye sınırları içerisinde, toplu taşıma araçlarına ait duraklarda motorlu araçları ile durmak, park etmek ya da bekleme yapmak,
- j) UKOME kararı ile park etmenin kesinlikle yasak olduğu belirlenen yerlerde motorlu ya da motorsuz araçlarla bekleme yapmak ve park ederek işgalde bulunmak,
- k) Belirli kişi veya kurumlar için belirlenmiş (kamu binaları önü, yük indirme ve bindirme cepleri vb.) yerlerde park ederek işgalde bulunmak,
- l) Yayalaştırılmış olan yollara izin verilen saatler dışında girmek ve izinli saatlerde giren araçların yasaklı saatlerde bu alanlar içerisinde bulunması ve çıkış yapmaması,
- m) Kamuya ait veya özel otopark giriş-çıkışlarına araç park ederek, araç giriş-çıkışlarına engel olmak,
- n) Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi “Otopark Yönetmeliği” hükümlerine uymamak, yasaktır.
- o) Bilumum araç sahipleri, cadde ve sokaklarda araç ve yaya trafiğini engelleyecek, tehlikeye düşürecek ve itfaiye, ambulans, çöp kamyonu gibi aciliyet arz eden araçların geçişlerini zorlaştıracak şekilde araçlarını park edemezler.
- ö) UKOME kararları uyarınca trafiğe kapatılan alanlara konulan engeller tahrip edilemez ve trafiğe kapalı olan meydan, cadde ve sokaklara araç park edilemez.
- p) Yaya geçişi olan yerlerde, alt geçitlerin giriş ve çıkışlarında araç park edilemez ve trafik akışını engelleyecek şekilde uzun süreli durulamaz.
- r) Kamuya ait alanlarda, hurda araçlar park halinde bırakılmayacaktır. Hurdaya çıkarılmamış araç da olsa uzun süreli park halinde bulundurulmayacaktır. Hurda veya hurdaya çıkarılmamış ama görüntü kirliliği yaratan (lastiği patlak, tekerleri olmayan, yıpranmış, kullanılmaz durumda bulunan vb.) araçlar, Belediye ve Emniyet Trafik ekipleri tarafından yediemin otoparkına çekilir.

Trafik ile ilgili kurallar

MADDE 21- (1) Trafik ile ilgili emir ve yasaklardır:

- a) Denetim elemanlarının talimatlarına uymamak,
- b) Yolculara ve yayalara hakaret etmek, kötü söz söylemek ve genel ahlak kuralları dışında hareket etmek,
- c) Ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapan araçlarda, “Şoför Tanıtım Kartı” olmayan şoförleri çalıştırmak,
- ç) Ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapan araçları kiraya vermek,
- d) Ticari plaka almadan hususi plaka ile ticari faaliyette bulunmak,

- e) Yayaalara ve trafikte seyir halindeki araç sürücülerine hakaret içerici el, kol hareketi veya sözlü müdahalede bulunmak,
- f) Trafikte bekleyen araçların camlarını temizleyerek kazanç sağlamak (15 yaş altındaki çocukların velileri sorumludur.),
- g) Seyir halindeki araçların yayaalar üzerine su ve çamur sıçratması,
- ğ) Araçlardan dışarıya çöp, kâğıt, sigara izmariti ve benzeri çevreyi kirletecek şeyleri atmak,
- h) Kavşak, rampa, tünel, köprü ve bağlantı yollarında bekleme yapmak veya bu alanları işgal etmek,
- ı) Yaya geçidi ve engelli geçiş rampalarını her türlü kapatmak veya işgal etmek,
- i) Otobüs, Minibüs, Taksi duraklarında ve engelli araç park yerlerinde işgal yapmak,
- j) UKOME tarafından alınmış kararlara istinaden herhangi bir bölgede yapılan alt ve üst yapı çalışma bölgelerinde araç park etmek,
- k) UKOME kararı ile park etmenin kesinlikle yasak olduğu yerlerde motorlu ya da motorsuz araçlarla beklemek, işgal yapmak, yolcu indirip bindirmek,
- l) Araç park etmek için yer ayırma amaçlı veya araç park edilmesini önlemek amacıyla yollara ve kaldırımlara zincir çekmek, çiçeklik, duba ve benzeri şeyler koymak,
- m) Kazaya uğramış (Minibüs-Belediye Otobüsü-Özel Halk Otobüsü-Servis Araçları-Ticari Taksi) aracı tamir ettirmeden hasarlı şekilde çalıştırmaya devam etmek,
- n) Şehir içinde at arabası ile trafiğe çıkmak,
- o) UKOME tarafından belirlenen yazı-levha ve belediye onayı ile izin verilen reklam bilgileri dışında, ticari araçların içinde ve dışında başka yazı ve aksesuar bulundurmak,
- ö) Trafik işaret ve levhalarını tahrip etmek, yer ve yönünü değiştirmek,
- p) Toplu taşıma araçları, ticari taksi, şehir içerisinde nakliye yapan araçlar, ağır tonajlı araçlar ile özel araçlar hakkında belediyenin karar organları ve belediye adına yetkiyi kullanan UKOME' nin almış olduğu kararlara uymamak,
- r) Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi "Ticari Araçlarda Reklam Bulundurulması Esasları Hakkında Yönetmelik" hükümlerine uymamak, yasaktır.
- s) Taşıma esnasında kontrol için görevlilerin "dur ihtarına" uyulması, kontroller sırasında zorluk çıkarılmaması, hakarete bulunulmaması, denetim amaçlı istenilen evrakların verilmesi zorunludur.
- ş) Ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapan araçlar, yönergelerde belirtilen teknik özelliklere ve şartlara uygun olmak zorundadır.
- t) Ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapan araçlarda, UKOME tarafından alınan karara istinaden araç takip sistemi takılması zorunludur.
- u) Ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapan araçlarda bulunan araç takip sistemi çalışır durumda olacaktır.
- ü) Ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapan araçlar, yönergelerinde belirtilen renk, kuşak ve diğer şartlara uymak zorundadır.
- v) Ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapan araçlarda, iç aydınlatma donanımlarının yönetmeliklere uygun olarak beyaz renkte ve çalışır durumda olması zorunludur.
- y) Ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapan araçlarda, aracın üzerinde bulunan tepe lambaları yönergelerinde belirtilen şekil ve şartlara uygun olmak zorundadır.
- z) Ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapan araçlarda, klima olması zorunludur.
- aa) Ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapan araçlarda, ısıtma ve soğutma amaçlı donanımların gerekli mevsim koşulları ve yolcuların talebi doğrultusunda çalıştırılması zorunludur.

bb) Ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapan araçlarda, Karayolları Trafik Kanunu gereği zorunlu olan avadanlık dışında, araç ve gereç bulundurulması yasaktır.

cc) Ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapan araç şoförleri, trafik işaret ve levhalarına uymak zorundadır.

çç) Ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapan araçlarda, şoförlerin seyir halindeyken cep telefonu kullanması yasaktır.

dd) Ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapan araçların plakaları, okunaklı ve orijinal mühürlü olacaktır.

ee) Ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapan araçlar, şehir içinde geceleri çalıştıkları zaman ışıklı levha kullanmak zorundadır.

Ticari Taksi (TT Plaka) ile ilgili uyulması gereken kurallar

MADDE 22- (1) Ticari Taksi (TT Plaka) ile ilgili emir ve yasaklardır:

a) Belediye veya kooperatif tarafından durak ve ceplere yerleştirilen ticari taksileri, durak ve cep yerleri dışında çalıştırmak,

b) Ulaşım Dairesi Başkanlığı veya Kooperatifler tarafından durak ve ceplere yerleştirilen aracın herhangi bir sebeple durakta çalışan diğer araçların sahipleri ve şoförleri tarafından itiraz edilerek çalışmasını engellemek,

c) Yetkili birimler tarafından durak ve ceplere yerleştirilen araç sahibi veya şoförlerinden durak aidatı adı altında ücret talep etmek,

ç) Araçta sigara içmek yasak olup, 4207 sayılı kanun gereği araç içerisinde "Sigara İçilemez" ibareli levha asmamak,

d) Ticari Taksi ve Taksi Durakları Yönetmeliği kapsamında UKOME kararı verilmeden taksi hattı, durağı kurmak ve işletmek,

e) Yapılan denetim, uygulama ve düzenleme kontrolleri sırasında görevli personele hakaret etmek, zorluk çıkarmak, evraklarını ibraz etmemek vb. davranışlarda bulunmak,

f) Belediyeden çalışma ruhsatı almadan faaliyet yürütmek,

g) Belediyenin vermiş olduğu çalışma ruhsatının vizesini yıllık olarak yenilememek,

ğ) İstiap haddinden (4+1) fazla yolcu taşımak,

h) Düzenli olarak aynı yolcuları taşımak sureti ile servis taşımacılığı yapmak,

ı) Yolcuların rahatsızlığına yol açacak şekilde yüksek tonda müzik çalmak,

i) Yetkili organlarca belirlenen fiyat tarifesini yolcuların kolayca görebileceği bir yere asmamak,

j) Aracın içine veya dışına belediyeden izinsiz her türlü yazı, resim, ilan, reklam, duyuru ve poster yapıştırmak veya asmak,

k) Taksimetreyi araç içerisinde yolcuların görebileceği bir yere bırakmamak,

l) Taksimetre açmadan yolcudan sabit ücret talep etmek,

m) Yolculardan UKOME tarafından belirlenen taksimetre tarifesi üstünde ücret talep etmek,

n) Taksilerde taksimetre bulundurmamak, bozuk taksimetre ile çalışmak ve şehir genelinde kısa mesafeler dâhil istenilen yere gitmemek,

o) Seyahat etmek isteyen engelli vatandaşları almamak,

ö) Taksilerde aynı yöne çift yolcu olarak ayrı ayrı ücret talep etmek,

p) Taksilerin bagaj bölümüne bagaj boyutunu ve istiap haddini aşan yük almak ve 50 kilograma kadar olan eşyadan ücret almak,

r) Taşımacılık hizmeti esnasında mesafe, trafik yoğunluğu ve iklim şartları gibi sebeplerle yolcuyla gitmek istediği adrese normal güzergâh dışından götürerek fazla ücret ödemesine sebep olmak,

s) Hizmet alanlarından diğer yerlere yolcu götürmek hariç, tahsis edildikleri çalışma alanı sınırları dışında yolcu almak,

ş) UKOME tarafından belirlenen duraklarda ek yapmak ve cep yerlerinde, kürsü, bank vb. eşya bırakarak kaldırım işgali yapmak,

- t) Araçta havalı korna bulundurmak ve kullanmak,
- u) Duraklarının dışında işgal yapmak, durak ve cep yerlerinde UKOME tarafından belirlenen sayı dışında fazla araç bulundurmak,
- ü) Kazaya uğramış aracı tamir ettirmeden hasarlı şekilde çalıştırmaya devam etmek,
- v) Belirlenen rengin dışında faaliyet göstermek,
- y) Kendilerine tahsis edilmiş durak ve ceplerde, belirlenen sayıdan fazla araç ile duraklama yapmak,
- z) UKOME tarafından belirlenen durak ve cep yerlerindeki araç sayılarının yazılı olduğu levhalarda izinsiz her türlü değişiklik yapmak, levhaları kırmak, tahrip etmek veya yerinden kaldırmak,
- aa) Kırık, dökük, yırtık koltuk ve kirli döşeme ile faaliyette bulunmak,
- bb) Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi “Ticari Taksiler ve Taksi Durakları Çalışma Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik” hükümlerine uymamak, yasaktır.
- cc) Taksiler, telefonla çağrı aldıklarında taksimetrelerini durakta açmak zorundadır.

Servis araçları ile ilgili uyulması gereken kurallar

MADDE 23- (1) Servis araçları ile ilgili emir ve yasaklardır:

- a) Araç şoförleri temiz ve bakımlı olmalıdır.
- b) Güzergâh Kullanım İzin Belgesi olmadan taşımacılık yapmak,
- c) Belediyeden çalışma ruhsatı almadan faaliyet yürütmek,
- ç) Belediyeden alınan çalışma ruhsatı vizesini zamanında yenilememek,
- d) Resmi kurum ve kuruluşlar, çevre sakinleri ve yolcuların huzur ve rahatlığını bozacak davranışlarda bulunmak,
- e) UKOME tarafından belirlenen ücret tarifesinin üzerinden bir ücret talep etmek,
- f) Ücretsiz servis araçları ile ücret karşılığında taşımacılık yapmak,
- g) Ticari taşıtları bağlı buldukları irtibat büroları önüne, ana arter veya ana arter konumunda bulunan caddeler üzerinde park ederek işgal yapmak,
- ğ) UKOME tarafından belirlenen fiyat tarifesini müşterilerin kolayca görebileceği bir yere asmamak,
- h) Ruhsatında belirtilen koltuk sayısından eksik veya fazla koltuk bulundurmak,
- ı) Araç içinde sürücünün dikkatini dağıtacak ve yolcuları rahatsız edecek nitelikte, görüntülü, sesli alet ve müzik sistemi bulundurmak veya kullanmak,
- i) Yolcuyu keyfi olarak almamak veya taşımamak,
- j) Kazaya uğramış servis aracını tamir ettirmeden hasarlı şekilde çalıştırmaya devam etmek,
- k) Servis araçları için yetkili organlarca belirlenen rengin dışında başka bir renk ile faaliyet göstermek,
- l) Yetkili organların izni veya servis plakası olmadan servis taşımacılığı yapmak,
- m) Belediyece belirlenmiş çalışma alanı dışında ticari faaliyet yürütmek,
- n) Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi “Servis Araçları Yönetmeliği” hükümlerine uymamak, yasaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM İş Yerleri Hakkındaki Kurallar

Belediyenin ruhsatına tabi iş yerlerinin uyması gereken kurallar

MADDE 24- (1) Belediyenin ruhsatına tabi iş yerleri ile ilgili emir ve yasaklardır:

- a) İş yeri açma ve çalışma ruhsatı almadan iş yeri çalıştırmak,
- b) İş yeri ruhsatında belirlenen alan dışında ticari faaliyet yapmak ve ruhsatında belirtilen işin dışında faaliyet göstermek,
- c) İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine aykırı faaliyet göstermek,
 - ç) Büyükşehir Belediye sınırları içerisinde bulunan tüm iş yerlerinin iş yeri açma ve çalışma ruhsatında belirtilen sınırlar dışında ya da belediyenin izin verdiği alan dışında malzeme çıkartarak işgal oluşturması veya bu alanlarda mal satışı sunulması,
 - d) Belediyenin ruhsatına tabi ticari faaliyette bulunan tüm iş yerlerinde, denetim yapan görevli memurlara işletme sahibi ve çalışanları tarafından görevi engelleyecek şekilde zorluk çıkartmak, istenilen belgeleri ibraz etmemek, yanlış bilgi vermek ve asılsız ihbarda bulunmak,
 - e) Belediyeye ait olan işletme alanlarında, belediyece belirlenen ücret tarifesini asmamak, ücret tarifesinin üstünde ücret talep etmek ve almak,
 - f) İş yerleri bağlı oldukları kurum ve odalarından almış oldukları fiyat listesi ve hizmet tarifelerini müşterilerinin okuyabileceği bir yere asmak zorundadır.
 - g) Bir ürünü gerçek fiyatının çok üstünde fahiş fiyat ile satmak,
 - ğ) Tüm iş yerlerinin kanun, yönetmelik ve yetkili kurumlarca belirlenen saatleri dışında faaliyet göstermek,
 - h) İş yeri ilgililerince, belediyece tayin edilmiş açma kapama saatlerini gösteren en az 20x30 ebatlarında bir levhayı, müşterilerin dışarıdan görebilecekleri bir yere asmamak,
 - ı) İş yerlerinde yeterli sayıda TSE standartlarına uygun dolu yangın söndürme cihazı bulundurmamak, (Yangın söndürme cihazlarının 6 ayda bir periyodik kontrolünü yaptırmak zorunludur.)
 - i) İş yerlerinde baca sistemi haricinde yan duvarlar veya camlardan baca açarak etrafa rahatsızlık vermek,
 - j) İş yerlerinde, satışa arz edilen her türlü maddeyi fiyatına tesir edecek şekilde, fazla ağır ambalaj malzemesi ile tartıp satmak, ambalaj kâğıdı haricindeki malzemeleri ambalaj malzemesi olarak kullanmak, gıdayla ilgili maddeleri kirlenmeye, bulaşmaya açık bulundurmamak,
 - k) Belediyeye ait işletme alanlarında vatandaşa hakaret, keyfi uygulamada bulunmak,
 - l) Belediyece kira bedeli karşılığı yer verilen simitçi, büfe ve benzeri yerlerde sözleşme hükümlerine aykırı davranmak,
 - m) Ecza dolabı ve içinde gerekli materyalleri bulundurmamak,
 - n) Umumi temizliğe uymamak,
 - o) Otomat, asansör, jeneratör, yangın çıkış kapı ve merdivenlerini sürekli kullanabilecek ve çalışır vaziyette bulundurmamak,
 - ö) Stokçuluk yapmak, yasaktır.

Belediyenin ruhsatına tabi WC ve lavabolarda uyulması gereken kurallar

MADDE 25- (1) Belediyenin ruhsatına tabi WC ve lavabolar ile ilgili emir ve yasaklardır:

- a) Belediyeden ruhsatına tabi iş yerlerinde müşteriden tuvalet ücreti alınamaz.
- b) Umuma açık tuvaletlerde; tuvaletlerin zemininin ıslak kalmayacak şekilde temizlenmesi zorunludur.
- c) Umuma açık tuvaletlerde; tuvalet pisuvarları ve musluklardan su sızmayacak şekilde gerekli önlemlerin alınması zorunludur.
- ç) Umuma açık tuvaletlerde; havalandırma sistemi bulundurulması ve çalıştırılması zorunludur.
- d) Umuma açık tuvaletlerde; duvar, kapı arkası ve benzeri yerleri düzenli olarak kontrol ederek müşteriler tarafından yazılmış yazılar varsa bu yazıları silmek veya boyamak zorunludur.
- e) Umuma açık tuvaletlerde; genel temizliğin gün içerisinde periyodik olarak yapılması zorunludur.
- f) Tüm tuvaletlerde; sabun, sıvı sabun, peçete ve tuvalet kâğıdı bulundurulması zorunludur.
- g) Umuma açık tuvaletlerde; tıkanan kanalların açılarak sürekli çalışır vaziyette bulundurulması zorunludur.
- ğ) Umuma açık tuvaletlerde; bozulan, küflenmiş veya kırılan musluk, batarya, sifon, fayans ve aynaların tamir edilmesi veya yenilenmesi zorunludur.
- h) Umuma açık ücretli tuvaletlerde ilgili kurum ve kuruluşlarca belirlenmiş fiyat tarifesine uyulması ve fiyat tarifesinin kolay görünür, okunur şekilde asılması zorunludur.
- ı) Umuma açık tuvaletlerde; hijyen hatırlatıcı levhaları bulundurmamak zorunludur.

Akaryakıt İstasyonları ile ilgili kurallar

MADDE 26- (1) Aşağıdaki fiiller yasaktır:

- a) Hava ve su saatini çalışır durumda bulundurmamak,
- b) Yakıt pompalarını daimi surette çalışır vaziyette bulundurmamak,
- c) Giriş ve çıkışlara ızgara koymamak,
- ç) Lavabo ve WC' leri temiz tutmamak,

Yanıcı ve patlayıcı madde bulundurulan yerler ile ilgili kurallar

MADDE 27- (1) Aşağıdaki fiiller yasaktır:

- a) Uyarıcı levha bulundurmamak,
- b) Depolama ve perakende satış yerlerine yıldırımsavar (paratoner) taktırmamak,
- c) Tankerlerden mazot ve benzeri yakıt akıtılarak çevreyi kirletmek,
- ç) Tankerden başka tankere yakıt aktarımı yapmak,

Likit petrol gazı satışı yapan yerler ile ilgili kurallar

MADDE 28- (1) Aşağıdaki fiiller yasaktır:

- a) Norm ve ölçülerini tüp üzerinde belirtmemek,
- b) İş yerinde belirlenen miktarda fazla tüp bulundurmak,
- c) Tüpten tüpe dolum yapmak,
- ç) Yetkili personel tarafından cihazlara bağlamamak,
- d) Meskûn mahal içindeki alanlara LPG yüklü aracı park etmek,
- e) İzinsiz ve ruhsatsız açık veya kapalı alanlarda tüp bulundurmak veya depolamak

Su satışı yapan yerler ile ilgili kurallar

MADDE 29- (1) Aşağıdaki fiiller yasaktır:

- a) Kaynağı belli olmayan suyu satmak,
- b) İstenildiğinde suyun menşesine ait belgeleri ibraz etmemek,
- c) İstenilen kata çıkartmamak ya da artı ücret talep etmek
- ç) Kapaksız, mühürsüz veya kapakları arızalı olarak satmak,
- d) Dolum yeri ve tarihine ilişkin etiket bulundurmamak,

Tartı aletleri ile ilgili kurallar

MADDE 30- (1) Aşağıdaki fiiller yasaktır:

- a) Her türlü tartı ve ölçü aletlerini 3516 sayılı Ölçüler ve Ayarlar Kanunu hükümlerine göre zamanında kontrol ettirmemek, damgalattırmamak veya hileli ve bozuk ölçülü tartı aleti kullanmak (Damgasız ve hileli tartı aleti kullanan ilgililer cezalandırılır ve tartı aletlerine el konulur.)
- b) El terazisi, yaylı, kancalı terazi kullanmak,
- c) Kanuni ölçüler, gram, kilogram ve benzeri dışında herhangi bir araçla tartım yapmak,
- ç) İstenilen gramajda tartım yapmamak,

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Denetim ve Yaptırımlar

Denetim

MADDE 31- (1) Bu yönetmelikte belirlenen kurallara uyulup uyulmadığının denetim ve kontrolünü belediye zabıtası yapar.

Uygulanacak yaptırımlar

MADDE 32- (1) Bu Yönetmelikte belirlenen kurallara aykırı hareket edenler hakkında, 5393 Sayılı Belediye Kanununun 34/e maddesi, 1608 Sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanununun 1 nci maddesi ve 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinde belirlenen idari para cezası ve yasaklanan faaliyetin men'ine Belediye Encümenince karar verilir. Ceza miktarları, her mali yılda ilan edilen 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ile yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.

(2) Belediye encümeni, kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması halinde masrafları tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

(3) Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin;

a) *Faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılması,*

b) *Açık ve kapalı bulunacağı saatlere uymaması,*

c) *Kanuni istisnalar saklı kalmak üzere, eğlence, oyun, içki ve benzeri amaçlı umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde on sekiz yaşından küçüklerin çalıştırılması,*

ç) *Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kiraathane ve oyun oynatılan benzeri yerlere yanlarında veli ve vasileri olsa bile on sekiz yaşını doldurmamış küçüklerin girmesine müsaade edilmesi,*

d) *İşyeri Açma ve Çalışma ruhsatlarına ilişkin yönetmelik ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletildiğinin tespit edilmesi, durumunda bu işyerleri hakkında, belediye encümeni tarafından işletmecilerine 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 6' ncı maddesine istinaden idari para cezası verilir.*

(4) Verilen idari para cezalarına dair kararlar ilgililerine 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. İkinci fıkrada belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

(5) Perakende olarak satışa arz edilen malların veya ambalajlarının yahut kaplarının üzerine kolaylıkla görülebilir şekilde o malla ilgili tüm vergiler dâhil fiyat, üretim yeri ve ayırıcı özelliklerini içeren etiket konulması, etiket konulması mümkün olmayan hallerde aynı bilgileri kapsayan listelerin görülebilecek şekilde uygun yerlere asılması zorunluluğuna uymayanlar, etiketinde belirtilen fiyat ile kasa fiyatı arasında fiyat farkı olması durumunda, fiyatı kamu kurum ve meslek kuruluşları tarafından belirlenen mal ve hizmetlerin bu fiyatın üzerinde satışa sunulması halinde ilgililer hakkında, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 54 üncü maddesine istinaden, yine aynı Kanunun 77 nci maddesinde zikredilen cezai işlemin uygulanabilmesi için belediye zabıtaları bir tutanak tutarlar ve karar alınmak üzere bu tutanağı Kanunun 78 inci maddesi doğrultusunda tutanağın tutulduğu yerin mülki amirine gönderirler.

(6) Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcılar faaliyetten men edilir, izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan gıda maddeleri ilgili birim amirinin onayı ile gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı mallar ise yine ilgili birim amirinin onayı ile ihtiyaç sahiplerine dağıtılmak üzere belediyenin Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığına ya da diğer resmi kurumlara verilir.

(7) Belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren esnafların; kanun ve yönetmeliklere aykırı olarak ruhsat kapsamı dışındaki alanlarda yaptıkları işgaller ile ilgili zabıta ekipleri tarafından yapılan uyarı ve cezai işlemler sonucunda, olumsuzluğunun devam etmesi halinde, işgal yaptığı alandaki malzeme, eşya ve gıda ürünlerine zabıta ekiplerince el konularak emanete alınır. Emanete alınması sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan gıda maddeleri ilgili birim amirinin onayı ile gıda bankalarına verilir, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malların ise mülkiyeti kamuya geçer. Ayrıca, el konulan eşyaların taşınması ve muhafaza altına alınması sonucu oluşan masraflar işgali yapan şahıs veya iş yeri sahibinden alınır.

(8) Toplu taşımacılık yaptığı aracını, Belediye Meclisi veya Ulaşım Dairesi Başkanlığının ilgili yönetmelik ve kararlarında belirtilen yaş haddini aştığı halde, değiştirmeden faaliyet gösterenlere, para cezasının yanı sıra toplu taşımacılıktan men cezası verilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Çeşitli Hükümler**

Kişisel özel haller

MADDE 33- (1) İşlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan, bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği gelişmemiş 15 yaşından küçüklere ve davranış yeteneği önemli derecede azalmış akıl hastalığına maruz kişilere, bu yönetmelikte belirtilen cezai müeyyideler uygulanmaz. Ancak, iş yerlerinde bu gibi insanları çalıştıranlar hakkında bu kişilerin bu yönetmelikteki emir ve yasakları ihlalinden dolayı cezai müeyyide iş yeri ilgisine uygulanır.

Özel mevzuat hükümleri

MADDE 34- (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde ilgili özel mevzuatta yer alan hükümler uygulanır.

Uygulamaya ilişkin hususlar

MADDE 35- (1) Cezai müeyyidenin uygulanmasında şu hususlara uyulur:

a) *Kişi hakkında tutulan tespit tutanakları, her ne surette olursa olsun bir suret ilgisine verilmek üzere tebliğ edilir. İlgilisi kararı tebellüğden imtina ederse 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre işlem yapılır.*

- b) Tespit tutanakları mahallinde veya gıyabında tanzim edilir.
c) Tespit tutanaklarında hangi mevzuat hükmünün ihlal edildiği açıkça yazılır.
ç) Bu yönetmelikte belirtilen ihlal ve yasaklar ile ilgili cezalar, 15 gün içerisinde peşin ödenmesi halinde %25 oranında indirim yapılarak tahsil edilir.

d) Bu yönetmelik çerçevesinde Belediye Encümenince verilen cezalar, en geç cezanın tebliğ tarihinden itibaren 1(bir) ay içinde ödenir. Ödemenin gecikmesi halinde 6183 sayılı kanundaki hükümler uygulanır.

(2) Yetkili makamların almış olduğu kararlara istinaden verilen sanat ve ticaretten men kararlarının uygulanmasında veya ruhsatsız bir iş yerinin faaliyetten men edilmesi durumunda;

a) Karar/durum ilgiliye tebliğ edilerek; bozulabilecek mallar ile zaruri ve şahsi eşyalarının alınması, iş yerinin mühürlemeye hazır hale getirilmesi için işin nev'ine göre en az 24 saat en fazla 15 gün arasında bir süre verilerek iş yeri sahibinin veya temsilcisinin iş yerinin mühürlenmesi esnasında hazır bulunması istenir.

b) Verilen sürenin dolması ile kapatma işleminde;

1) Yangın, su baskını, hırsızlık gibi durumları önleyici tedbirler işyeri sahibi tarafından alınır.

2) Pencere ve kapılar kapatılarak dışarıyla teması kesilir.

3) İş yerinin dışa açılan bütün kapıları mühürlenir.

4) Kapatma tutanağında kapatma nedeni, tarihi ve saati belirtilir ve imzalanır.

5) Kapatma işleminde iş yeri sahibinin veya yetkili birinin hazır bulunması sağlanır.

6) İlgililerin imzadan kaçınması durumunda durum tutanakta belirtilerek altı imzalanır.

7) Mühürlü bulunan bir işyerinde oluşabilecek her türlü olumsuzluk iş yeri sahibine aittir.

c) Sanat ve ticaretten men kararı verilen iş yeri, kararda belirtilen süreden önce açılırsa görevli memurlarca "mühür bozma tutanağı" düzenlenerek belediyenin hukuk birimi aracılığı ile Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur ve iş yeri yeniden mühürlenir. Kapatma süresinin dolması durumunda iş yeri sahibinin veya resmi temsilcisinin huzurunda görevli memurlarca "mühür açma tutanağı" düzenlenerek iş yeri sahibine veya temsilcisine bir suret teslim edilerek iş yerinin mühürleri açılır.

İhlalin tespitine ilişkin hususlar

MADDE 36- (1) Bu yönetmelikte belirlenen kurallara aykırı hareket edilmesi halinde aşağıda belirtilen şekillerdeki tespitlere göre belediye zabıtalari tarafından cezai müeyyide uygulanır:

a) Kurallara aykırı hareket edildiğine bizzat şahit olduğunda,

b) Alınan yazılı ya da sözlü bir şikâyette olay mahalline varıldığında kural ihlalinin görülmesi, bu ihlali gerçekleştirenin bizzat tespiti, civardaki kişilerin yazılı şahitliği ve kural ihlalinin gerçekleştiren kişinin kimlik bilgilerinin devletin herhangi bir resmi kurumunun yazısı ile bildirilmesi halinde,

c) Kural ihlalinin delilinin olay mahallinde bulunması, ancak, ilgisinin tespit edilmesine rağmen kişiye ulaşılamaması durumunda yapılacak araştırma sonucunda ilgilisi bulunduğu,

ç) Kural ihlalinin başka bir resmi kurum tarafından ihlali gerçekleştirenin varsa delilleri ile birlikte, kimlik bilgileri ve açık adresi bildirildiğinde.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelikler

MADDE 37- (1) Bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile 13.06.2018 tarihli ve 185 sayılı Diyarbakır Büyükşehir Belediye Meclisi kararı ile kabul edilen *Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Zabıta Talimatnamesi* ve *Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Belediye Kuralları Yönetmeliği* yürürlükten kalkar.

Yürürlük

MADDE 38- (1) Bu Yönetmelik, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Meclisince kabul edilmesinden sonra belediyece yayımlanarak yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 39- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı yürütür.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi “Belediye Kuralları Yönetmeliği” 14.04.2023 tarih ve 79 sayılı Meclis kararı ile onaylanmıştır.

Ali İhsan SU
Vali
Büyükşehir Belediye Başkan V.

Abdullah ÇİFTÇİ
Genel Sekreter V.

Av. Şefik ÇELİK
1. Hukuk Müşaviri

Mehmet KARAASLAN
İmar ve Şehircilik Dai. Başk.

Zeki KARAHAN
Mali Hizmetler Dai. Başk.

Kendal OKUTUCU
Yol Bakım ve Altyapı Koor. Dai. Başk.